

Winterbivak op de kant in eigen land

Is dat zo anders dan in het buitenland?

Op de kant in eigen land

In de wintermaanden van 2022-2023, comfortabel in het water liggend in de Oosterhaven in Groningen, zochten we een goede plek om in de zomer de kant op te gaan. Via de digitale snelweg ontdekten we dat er weinig plaatsen in het noordelijk deel van Nederland zijn die met onze diepgang bereikbaar zijn en Zeezwaluw's gewicht van 18 ton konden hijsen. En ook nog de aanwezigheid van goede faciliteiten om aan boord te verblijven c.q. wonen gedurende de geschatte "dok-periode" van 4-6 weken.

[Jachthaven Noordergat](#) in Lauwersoog, bleek uiteindelijk de dichtstbijzijnde jachthaven te zijn en vanaf Groningen via Delfzijl "buitenom" goed te bereiken. Tijdens een bezoek aan de marina, bleek dat we van tevoren geen afspraak hoefden te maken. In de zomer is er plaats genoeg op de kant. Na onze aankomst kunnen we met de havenmeester Klaas Jenne, "de hijsdag" bepalen. Prima dus!

Verschillen met alle vorige keren "Op de kant" voor onderhoud sinds vertrek in 2002

Alle vorige keren dat we gepland onderhoud aan de boot organiseerden, waren we in landen waar je geen echte winter hebt, zoals in Nederland. Toch wel een verschil qua tijdsdruk mochten de werkzaamheden onverwacht uitlopen, zeker als je de hele dokperiode aan boord wilt blijven wonen zoals in ons geval.

Voor de leesbaarheid hebben we gekozen om de klus in stukken te verdelen;

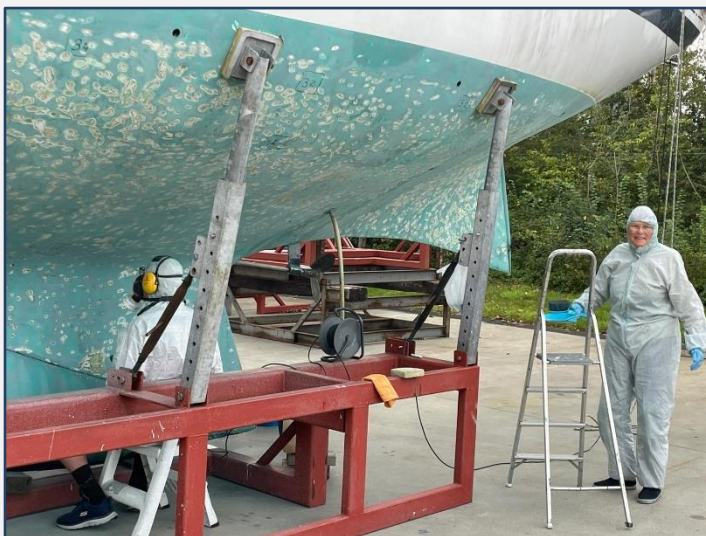
1. Planning:

In Lauwersoog was het plan om in de lente of het begin van de zomer op de kant, om na 5 jaar (Corona) het onderwaterschip van nieuwe antifouling te voorzien en snel weer te water. Duur van de klus is hooguit 4-6 week.

- ❖ Deze planningsduur is voortschrijdend inzicht na 3 vorige keren elke 3-jaar, [Italië](#), [Turkije](#), [Azoren](#). In [Curaçao](#) na 1 jaar. De 2 andere dokperiodes in [Portugal](#) en [Grenada](#) van 6-7 maand waren geplande grote klussen. Zie de links.

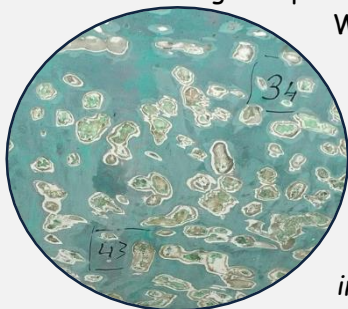
Doordat (ongepand) eerst de hoofdmotor in Farmsum ([1](#) en [2](#)) moest worden vervangen, kwamen we pas op 11 augustus in Lauwersoog aan. Ook geen probleem, ware het niet dat het onderwaterschip na 5 jaar (2 jaar warm Caribisch water en 3 jaar koud Nederland) veel meer aandacht en onderhoud nodig had dan we hadden verwacht.

Bij het "boven water" komen van de Zeezwaluw bleek dat er meer blazen aanwezig waren dan wij verwachtten, zoals we al in de Zeezwaluw Suffertjes uit die periode uitlegden. Veel meer werk dan gepland, dus mouwen opstropen, niet zeuren maar doen, is altijd ons motto.

Aan de medewerking en tips van de havenmeester of mede-lotgenoten op de kant, lag het zeker niet.

We zouden het wel redden om voor eind oktober de werkzaamheden af te ronden om weer te water te gaan.

Aan de hand van 60 meetpunten op de romp volgden we de voortgang van drogen, maar 7 oktober bleek dat de Zeezwaluw romp nog té nat was. Ze moest eerst verder drogen vóór het compleet nieuwe verfsysteem erop gezet kon worden. Voor half november zou dat zeker niet lukken.

Nu terug het water in kon ook niet, dus het werd "een winter op de kant in eigen land".

2. Aanpak om langdurig op de kant te staan in de winter

- a) Mogen en kunnen we gedurende de winter aanboord verblijven (wonen) was onze eerste vraag aan de havenmeester.

Dat blijkt geen probleem. Ook de faciliteiten blijven open en er is water en stroom beschikbaar. Het drogen van de boot zou gedurende de winter goed moeten lukken vertelde de havenmeester en ze hadden daarvoor een goede en rustige plek voor ons.

Op 10 oktober werden we naar onze winterplek achter de loods gereden, met zicht op de jachthaven

en de dijk. Met de boeg in de heersende wind en met rondom genoeg ruimte, kon de wind het droogproces beginnen.

- b) De tijdsduur van op de kant staan is lastig in te schatten, maar de klus afronden zou zeker niet vóór april/mei 2024 zijn. De koude natte wintermaanden op de kant en aan boord wonen heeft wat extra maatregelen nodig, die we niet meer genomen hebben sinds ons vertrek in 2002.

- a. Winter klaarmaken van de hoofdmotor en 2 buitenboord motoren met antivries. De toiletten doorspoelen met antivries en de schoongemaakte afsluiters dicht. Bimini en zijpanelen verwijderen en alle vallen en schoten goed vastzetten.

- c) Welke klussen kunnen er nog aan het onderwaterschip gedaan worden vóór de winter invalt; Doordat het de 2 volgende maanden veel regende of keihard waaide, konden we aan het onderwaterschip

niets meer doen. Wel een mooie gelegenheid om de Max-prop schroef weer eens onder handen te nemen en de schroefas afdichting na 23 jaar weer helemaal in nieuw-staat terug te brengen.

- d) Wat hebben wij nodig voor een leefbaar verblijf aan boord gedurende de winter;
- In elk geval de (goedkope) vloerbedekking weer op de vloer leggen om optrekkende kou te verminderen.
 - Schoorsteenpijp van de Kabola kachel op het dek zetten en uitzoeken waar het dichtstbijzijnde tankstation; zit Tinq blijkt op 1 km fietsafstand en is goedkoper op woensdag en zaterdag. (we blijven Jan Kaas)

- Water moeten we per jerrycan en steekkarretje aan de andere kant van de loods ophalen, aanboord hijsen en aan dek in de tank gooien.
- Afvalwater (jerrycan met slang onder de boot) van de kombuis weggooien, kan vlakbij de "poeps slurper".
- "de nachtspiegel" jerrycan, kan worden geleegd in de toiletten van de loods of aan de achterkant bij het toiletgebouw.
- Supermarkt- en andere boodschappen; de kleine supermarkt op het terrein is van 1 oktober tot 1 april is gesloten. Daarna Tom Poes verzint een lijst

3. Winterverblijf op de kant

In de winter is er uiteraard wat minder "menselijke" reuring in de jachthaven. De meeste schepen staan buiten op de kant of binnen in de loods, terwijl de bemanningen thuis bij de warme kachel zitten of andere dingen doen. Alhoewel, een aantal schepen in het water bleken wel bewoond te zijn, daar kwamen we pas in december achter. Tja, een "rondje steigers" lopen in de winter is niet onze favoriete bezigheid.

Daarnaast is op "niveau", 3.5 meter boven het beton achter de loods, het uitzicht vanuit de kajuit alleen loods, dijk of de lucht. De kuip is geen winter terras.

a. Verwarming

De grote Kabola dieselkachel gaat al snel aan want met een elektrisch kacheltje red je het niet in de Nederlandse winter. Bovendien geeft elektrisch stoken veel condensvorming. Doordat we de winter van 2002 in Rotterdam lagen en sinds nov 2022 in Groningen terug zijn, weten we wat een winter aanboord doorbrengen voor extra zorg met zich meebrengt.

Echter toen lagen we in het water, nu staan we in weer en wind op de kant. De buitenlucht is kouder dan het water.

b. Mobiliteit

Lauwersoog ligt aardig afgelegen en is eigenlijk een verzameling huizen zonder winkels of faciliteiten. De kampwinkel bij de naastgelegen

jachthaven "Het Boze Wijk", gaat eind oktober dicht tot begin april. Omdat wij geen auto hebben en van het openbaar vervoer afhankelijk zijn, wordt dat "bussen" voor inkopen. De bushaltes zijn vlakbij aan de

openbare weg. De ene kant op richting Groningen en de andere kant op naar Leeuwarden.

Omdat we Groningen goed kennen, richtten we ons daar eerst op. Naast supermarkten zijn daar ook de watersport-, doe-het-zelf- kledingzaken en de markt. Later bleek dat de Plus supermarkt in Anjum (richting Leeuwarden) een betere keus was als supermarkt. Met de bus- heen en weer terug aanboord, in iets meer dan 60min. De Plus bleek ook "onder de boot" te bezorgen, een uitkomst, zeker voor zware- en grote inkopen. Het werd gedurende de winter onze "huis-supermarkt", omdat de busrit heen naar Groningen alleen al 60 min duurt. Die gebruiken we alleen voor andere boodschappen.

c. Jachthaven en havenmeester

Klaas-Jenne is een perfecte havenmeester en op werkdagen altijd binnen kantooruren via de telefoon bereikbaar. Zn. ook de weekenden, maar dat konden we gelukkig vermijden.

Als we iets aan hem vragen, is het nooit een probleem of te veel moeite. Heerlijk zo'n havenmeester.

Het douchegebouw en de wasserette zijn verwarmd en werkten perfect en zijn goed onderhouden. De haven Wi-Fi werkt prima voor onze dagelijkse behoefte, maar streamen doen we op ons eigen telefoonabonnement. Voor ons was het toilet in de loods (chippie nodig) dichterbij, dé oplossing tijdens harde wind, regen of sneeuw. Voor de rest hadden we nix nodig voor ons dagelijks leven.

d. Eenzaam of niet

We waren in het buitenland op de kant altijd gewend geweest aan mede-lotgenoten ook gedurende een lange periode. In Nederland op de kant op je schip wonen in de winterperiode,

is zo wie zo een zeldzaamheid denken we. Overmacht dwong ons tot die keuze, maar eenzaamheid hebben we nooit ervaren. We leerden diverse mede bootbewoners kennen en hebben er zelfs Oud- en Nieuw mee gevierd.

Watersportverenigingsleden van Lauwersoog hadden ons ook in de gaten gekregen en klopten aan voor een kennismakingspraatje. Ze waren ook wel nieuwsgierig naar wie we waren en waarom we als liveabords in Lauwersoog gedurende de winter op de kant stonden. Het resulteerde uiteindelijk in een leuke

vriendschap met mede-zeilers Fokke en Lucy van "SY Shalom" terwijl Lucy als redactielid een stukje over ons heeft geschreven in het Jaarboek van de watersportvereniging.

e. Uitgaan en bezoek

Het uitgaansleven van Lauwersoog is beperkt tot een paar restaurants bij de buitenhaven.

Wij gingen regelmatig uit eten met z'n tweetjes of met vrienden die op bezoek waren, bij visrestaurant

Schierzicht. Heerlijk een visje en friet eten onder het genot van een mooi uitzicht op "Schier" én een gezellig praatje.

We hebben onszelf regelmatig getrakteerd op [heerlijke \(Kerst\)diners](#) "uit aan eigen tafel". Mooi gedekte tafel, glaasje wijn hoort er dan ook bij.

Regelmatig met de bus naar Groningen en vrienden bezoeken vonden we erg leuk terwijl we ook heel veel bezoek kregen gedurende de winter.

Oude en nieuwe vrienden hebben ons onverwacht bezocht en soms op leuke tripjes meegenomen gedurende de wintermaanden, wat hartverwarmend was. Marten gaf ons zelfs een privé rondleiding in de Hippolytus kerk en het bijzondere Van Oeckelen-orgel (1863) [zie link](#). in Middelstum in het hoge noorden van Groningen.

We hebben helaas weinig gewandeld in het naastgelegen [Nationaal Park Lauwersmeer](#), het was te winderig, te nat en/of te koud voor de oudjes.

Maar een mooie foto over het Lauwersmeer onthouden we jullie niet.

4. Onze winter ervaringen

- a) *de wind*; afgelopen winter heeft het heel veel geregend en heel erg veel en vaak hard gewaaid zeker hier in het noorden aan de kust. (6 stormen met namen) We wisten dat het in Lauwersoog harder waaide dan in Groningen, maar het was dit jaar meer dan normaal en wat we hadden gewenst.

Storm Joselyne met ruim 8Bft en vlagen tot 10Bft

De bijboot waaide van de pallets en draaide zich om

Met je schip op een bok (3m boven het beton) op de kant staan, is toch wat anders dan in het water liggen, gedurende stormen. We waren niet bang dat ons Zeezwaluwtje van de bok af zou waaien of omvallen, maar de kakofonie van wind gerelateerde geluiden en het "bibberen", voelde niet echt fijn. Ons rubberbootje achter de boot, nam wel 2 x de benen. Gelukkig kwamen de heersende winden meestal uit het westelijke quadrant, (op onze boeg) en niet dwars op de zijkant. Alhoewel op een gegeven moment lagen we niet meer wakker bij 6 Bft.

b) reistijd; als we ergens heen wilden kostte dat met het openbaar vervoer veel reistijd. Als je het incalculeert dan bleekt ook dat geen probleem. Als ruime 65+ers hebben we immers die tijd. Inmiddels zijn we ook al 22 jaar gewend om te leven zonder auto en "reizen" met het OV te doen. Je wordt er ook heel handig in om snel je weg te vinden in OV-land. Zeker met het gebruik van de huidige OV-apps én de 65+ chipkaart, is het een piece of cake! De bus was ook nodig voor een huisarts- of apotheekbezoek zij zitten nl in Groningen. Dus "even pillen halen of een bezoekje aan de HA" vergde

planning vooraf en reistijd.

Voor een feestje "busten" we zelfs van [Lauwersoog naar de Cocksdoorp \(Texel\)](#). Het kostte even wat puzzelen maar met 5 bussen deden we er, van deur tot deur, slechts 4 uur over. Dat viel ons heel erg mee, zeker vergeleken met de "buitenlanden" waar we ook altijd op het OV waren aangewezen.

Maar de eerlijkheid gebied ook te zeggen, dat we merkten we dat we minder snel "even" ergens heen gingen, alles moest gepland worden i.v.m. bus tijden zowel voor de heen- als terugreis. Er gaan niet elk uur bussen van/naar Groningen, wel richting Leeuwarden.

c) (vries)kou; Gelukkig hebben we geen lange- of strenge vorstperiodes gehad, (wel veel sneeuw) zoals in de '20-'21 winter in Groningen. Voor ons viel het nu dus erg mee, de Kabola kachel kon het ook dit keer goed aan en samen met een 12V ventilator die zorg droeg voor goede circulatie van de warmte, was het nooit koud aanboord. (eerder te warm).

Sneeuw in Lauwersoog

Vanaf de kont van de Zeezwaluw

De 2 andere keren dat de Zeezwaluw langdurig op de kant stond, hadden we geen verwarming nodig maar juist koeling van onszelf en binnenin de Zeezwaluw. Alle luiken open!

Op de kant wonen in de winter in eigen land, gaan we het weer doen???

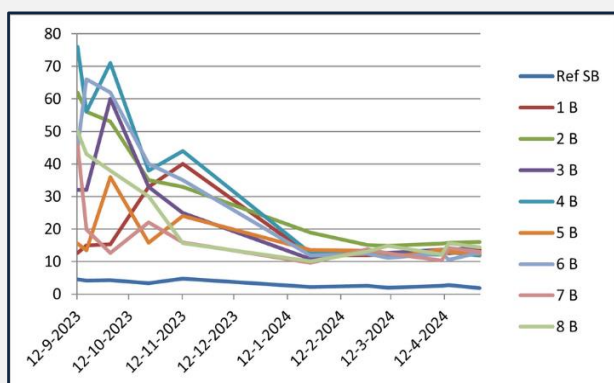
Deze keer was geen vrijwillige keuze en we hebben het zo goed en gezellig mogelijk gemaakt voor onszelf. Ook de jachthaven faciliteiten en medewerking van de havenmeester konden niet beter.

Toch heeft het onze voorkeur om de winter niet in Nederland op de kant door te brengen.

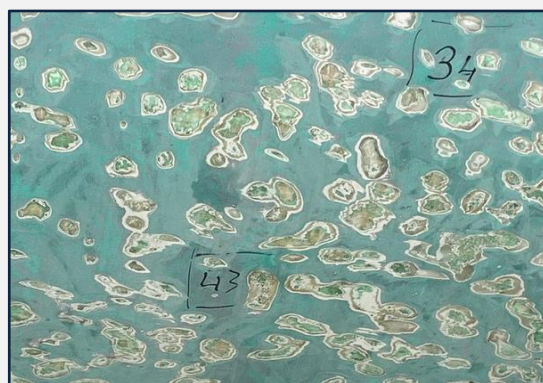

Intussen is het begin mei en lijkt de temperatuur eindelijk in de lift te zitten terwijl de luchtvochtigheid daalt. Gedurende de wintermaanden is de romp al goed gedroogd zoals we in ons Excel bestand kunnen zien.

Op 1 mei konden we eindelijk de eerste (kleine) klus aan het onderwaterschip verrichten. Sommige diepere plekken zijn nu gevuld met een "pindakaas dik papje" van epoxy met glasvezel-flinters. Deze techniek was nieuw voor ons, maar werd perfect omschreven in de catalogus van West Marine Epoxy producten. De diepere plekken zijn nu weer "level" met hun omgeving.

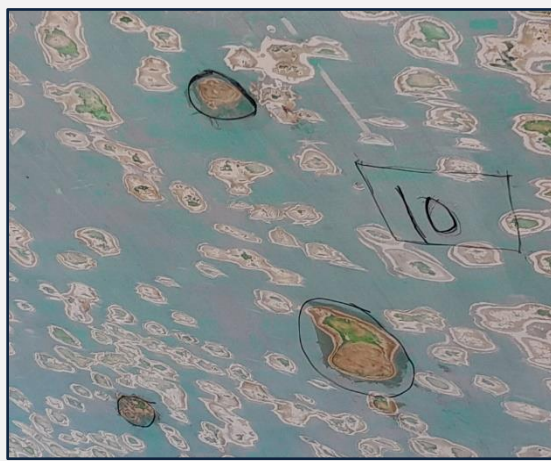
Voorbeeld van Excel met meetwaarden

De meetplekken

Eindelijk een zonnetje, het is lente

De behandelde diepe plekken

Prima gelukt vinden we zelf, alleen nog even schuren om het glad te krijgen. Na een lange winter van stilstand, zijn we het klussen nog niet verleerd.

De lente is echt begonnen en op de Zeezwaluw bloeien de violen volop. Zeker 80% van de boten op de kant, liggen inmiddels weer in het water en de loods raakt weer leeg. Ons palet met verf staat daar nog trouw te wachten.

De bootjes komen tevoorschijn

Ons palet met verf

Zo staan we nu nog, met dank aan Joanne Bakker.

Maar, er is nu weer ruimte op de "winter stalling plek" voor schepen die nog niet uitgeklust zijn zoals wij. De Zeezwaluw wordt daarom binnen niet al te lange tijd van haar winter-droog-plek achter de loods, weer verhuist naar "de plaat", zoals de normale winterstalling wordt genoemd. Weer vlak bij het douchegebouw, makkelijk voor watergebruik en halen/weggoaien van vuil water.

De Zeezwaluw heeft daar ook weer gedurende de hele dag, de zon. Beide kanten van de romp kunnen dan verder drogen bij de ook verder dalende luchtvochtigheid. Ons uitzicht wordt ook een stuk aangenamer, meer reuring om ons heen én we kunnen na gedane arbeid, weer in de kuip in het zonnetje zitten. Hopelijk kunnen we spoedig aan de gang met het aanbrengen van het verfsysteem. Intussen zijn de stootwillen alweer als nieuw! Zodra er weer schot in de werkzaamheden zit (nieuws dus), laten we het weten.

Wordt vervolgd